D111 1979

1979, 25. červen, Praha. – Žádost o zastavení trestního stíhání zatčených členů VONS zaslaná prezidentu republiky G. Husákovi.

Pane prezidente,

v souladu s článkem 17 naší Ústavy, zdůrazňujícím povinnost všech občanů dbát o plné uplatnění socialistické zákonnosti v životě společnosti, obracíme se na Vás podle článku 29 téže Ústavy s naléhavým upozorněním na skutečnosti, které zákonnost znovu vážně ohrožují.

Podle zprávy ČTK ze 4. června t.r. bylo v těchto dnech zahájeno trestní stíhání několika československých občanů „pro podezření ze závažné činnosti namířené proti zájmům československého státu“. Samotná zpráva ČTK je formulována v rozporu se stěžejní zásadou trestního řádu (§ 2), že na obviněného se hledí, jako by byl nevinen, dokud mu jeho vina není prokázána v soudním řízení. Do vazby byli vzati Otta Bednářová, dr. Václav Benda, Jarmila Bělíková, Jiří Dienstbier, Václav Havel, dr. Ladislav Lis, Václav Malý, Dana Němcová, dr. Jiří Němec a ing. Petr Uhl. (Člen Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných Albert Černý byl vzat do vazby již přede dvěma měsíci.) Jak jsme byli informováni, byli obviněni z přípravy trestného činu podvracení republiky § 7/1 a § 98/1 a 2 trestního zákona Z okolností jejich zadržení a domovních prohlídek vyplývá, že důvodem stíhání je účast jmenovaných občanů na činnosti Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných. Toto volné společenství sdružuje občany ochotné se zasazovat za dodržování lidských a občanských práv, jež jsou zaručena jak Ústavou *ČSSR*, tak oběma mezinárodními pakty o lidských a občanských právech, vypracovanými za účasti čs. zástupců v OSN, přijatými také hlasem ČSSR na Valném shromáždění OSN 1966, Vámi ratifikovanými v prosinci 1975 a publikací ve *Sbírce zákonů* (č. 120/1976) včleněnými do našeho právního řádu. Činnost výboru, ohlášená 27.4.1978 čs. orgánům i veřejnosti, vycházela zejména z č. 2 odst. 3 Paktu o občanských a politických právech, který zavazuje všechny zúčastněné státy, tedy i naši republiku, zajistit účinnou ochranu osobám, jejichž práva zaručená paktem byla porušena jednáním nositelů moci. O případech, které podle názoru členů Výboru byly porušením těchto práv, informoval Výbor v řadě případů státní orgány (podle článku 29 Ústavy) a podle konkrétních možností v souladu s článkem 28 Ústavy i širší veřejnost. Vycházel přitom zásadně z veřejných dokumentů, jako obvinění, žalob, rozsudků, odvolání, z průběhu veřejných řízení příslušných orgánů i ze sdělení těch, kdo svá práva považovali za porušená. Na své podněty státním orgánům v rozporu s článkem 29 Ústavy a s příslušnými prováděcími předpisy nedostal Výbor nikdy odpověď, což opravňuje k závěru, že se tyto orgány jejich obsahem přes jeho závažnost věcně nezabývaly.

Povážlivější ovšem je, že místo věcného projednávání závažných a podložených podnětů se jejich předkládání a zveřejňování prohlašuje prokuraturou za trestnou činnost. Takový výklad zákona považujeme za násilný, odporující normám, v jejichž rámci je tato činnost vedena, a směřující naopak k porušování zákonnosti. Věc může být korektně vyřízena jedině věcným projednáním podnětů; podněty k takovému projednání nelze označovat za trestnou činnost a přisuzovat jejich autorům úmysly nepřátelské socialistickému společenskému a státnímu zřízení,

jež jsou rozhodující pro kvalifikaci činu jako odpovídajícího § 98. Kritiku jevů, které neodpovídají nebo přímo odporují zákonným zárukám občanských práv a svobod, ani podněty k jejich nápravě nelze bez vážného převracení pojmů označovat za protispolečenskou činnost – je docela naopak zaměřena na ozdravení společnosti a k posílení zákonnosti i právních jistot občanů.

Obvinění uvedených osob, jejich vazba i trestřízení na základě nesprávně pojatého výklazákonů ohrožuje nespravedlivou represí občany, kteří se zasazují o dodržování zákonnosti. Tomu nasvědčuje i způsob, kterým o záležitosti informuje ČTK, vyjadřující oficiální názory nejvyšších státních orgánů a formulací své zprávy znehodnocující možnost objektivního vyšetřování i posouzení činnosti obviněných, ve zprávě předem označených za pachatele. Důsledkem takové represe by bylo další oslabení vědomí zákonnosti a právních jistot v nejširší veřejnosti, znepokojené i některými vysloveně teroristickými a dosud nikdy nevyjasněnými fyzickými útoky na občany, kteří jsou známi svou angažovaností za dodržování zákonnosti v oblasti lidských a občanských práv. Negativní mezinárodní ohlas takového postupu vzhledem k závaznosti uvedených mezinárodních paktů i k povinnostem vyplývajícím pro náš stát také ze Závěrečného aktu Konference o evropské bezpečnosti a spolupráci, Vámi podepsaného 1.8.1975, lze vzhledem ke zkušenostem s dopadem podobných akcí v minulosti oprávněně předpokládat.

Těmto nežádoucím účinkům můžete zabránit. Navrhujeme Vám, abyste se dal objektivně a věcně informovat o případech, kterými se Výbor zabýval. Jsme ochotni k takové opravdu věcné informaci a posouzení těchto případů přispět – např. i účastí v komisi či jiném útvaru tímto posouzením pověřeném – za předpokladu, že bude zrušena vazba obviněných, pro niž nevidíme žádný důvod. Takové věcné posouzení zcela jistě prokáže nevinu obviněných.

Žádáme, abyste podle článku 61 odst. 1 lit. j) ústavního zákona 1433/1968 dal zastavit trestní stíhání a tak rozhodujícím způsobem zasáhl ve prospěch dodržování socialistické zákonnosti v naší zemi.[1]

dr. Jiří Hájek, Zdena Tominová, dr. Ladislav Hejdánek mluvčí Charty 77

- ÚSD, sb. FMV-Ch. – Strojopis, průpis.

1 Dopis podobného znění „Apel Charty 77“ odeslalo prezidentu republiky 251 občanů, k nimž se 3. července 1979 připojilo 59 občanů. Viz ÚSD, sb. FMV-Ch, 26 c/79. Federálnímu shromáždění odeslalo dopis s požadavkem osvobození členů VONS 198 občanů. Dopis přetištěn in: Informace o Chartě 77*, roč. 2 (1979), č. 11, s. 8–10.*

Plné znění: In: *Informace o Chartě*, roč. 2 (1979), č. 10, s. 1–2. O zahraničních reakcích viz poznámku 1 k D114 (27. srpna 1979).